

We analyzed the translation of the initials. This method has its own peculiarities. Firstly, initials in English-language scientific texts are denoted by the first letter of the full English name (H. (Henry) Adams – Г. (Генрі) Адамс). Then, it is important that transcoding (transliteration / transcription) is not used when translating English initials. In addition, it should be remembered that in scientific texts initials can be submitted not only with English names, but also French, German and others. In this case, the translator must determine the national identity of the surname. For example, if H. (Henry) Primas is a Frenchman, the initial must be submitted by the letter A. (Anri).

In general, progress has a profound effect on the formation of new lexical units, particularly over the last decades. The formation of new abbreviations in English influences its interconnections with other languages and the intercultural features of translation.

Література

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
2. Аббревіація сучасної англійської мови. URL: https://otherreferats.allbest.ru/languages/00856477_0.html
3. Переклад слів-реалій, назв, власних імен, іншомовних слів та передача аббревіатур, ініціалів імен і умовних позначок у перекладі. URL: <https://studfile.net/preview/1588475/page:11/>

МІЖКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ «ФАЛЬШИВИХ ДРУЗІВ ПЕРЕКЛАДАЧА» У ФРАНКО-УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Крушельницька Т. В.

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Мова – інструмент, застосування якого вимагає значних навиків та вмій. Тим паче, коли йдеться про вивчення іноземної мови, в якій, безумовно, є своєрідні особливості, які вимагають ретельного опрацювання. Одними з таких особливостей є міжмовні омоніми, на які всі натрапляли хоча би раз у житті в процесі дослідження мови.

Міжмовні омоніми (від дав.-гр. *ὁμός* – «однаковий» + *ὄνομα* – «ім'я») або **ж фальшиві друзі перекладача** (з фр. *faux amis*) – це слова або вирази з різних мов, що мають однакове звучання або написання, проте різне значення в різних мовах [4].

Було з'ясовано, що ці мови можуть бути як близькоспорідненими (наприклад, українська – польська, українська – російська, англійська – німецька тощо), так і досить далекими за своєю будовою (наприклад, українська – французька, чи набагато далі – українська – японська) [3].

Вперше термін «фальшиві друзі перекладача» був введений французькими лінгвістами М. Кесслером і Ж. Дероккін'ї в 1928 році. У французькому мовознавстві вони отримали назву «*faux amis du traducteur*» – «фальшиві друзі перекладача». Цей термін закріпився в англійському, в українському і російському мовознавствах. В широкому сенсі цей термін є проявом психолінгвістичного змішання мов, а саме – інтерференції. Історично «фальшиві друзі перекладача» є результатом взаємного впливу мов, або виникають в результаті випадкових збігів. Загальна кількість таких слів чи виразів та роль кожного з можливих джерел в їх виникненні виявляються різними для кожної конкретної пари мов, залежно від їх генетичних та історичних зв'язків [1, с. 8].

Ми виявили, що фальшиві друзі часто ускладнюють вивчення мови і викликають помилки в перекладі. Щоб запобігти таким помилкам, складають списки «фальшивих друзів»

Незважаючи на те, що україно-французька мови відносяться до тих, які є досить відмінними за свою будовою, все ж міжмовна омонімія присутня теж, що яскраво ілюструють подані нижче приклади:

- abat – не «абат» (*abbé*), а «потрух», «забій худоби», як застаріле – «злива»
- apparat – не «апарат» (*appareil*), а «парадність». **habit d'apparat* – «парадне вбрання»
- arc – не тільки «арка» (*arche*), але й «лук», «дуга»
- bande – не тільки «банда» (*gang*), але й «загін» (*troupe, compagnie*); а також «стрічка» (*cordon*), «штаба», «бинда», «смуга»
- banderole – не «бандероль» (*colis*), а «розтяжка», «транспарант», «вимпел»
- banc – не «банк» (*banque*), і не «банка» (*pot, bocal, bidon*), а «лавка», також «банка», «обміліна» (*banc de sable*)
- bassine – не «басейн» (*piscine*), а «таз», «миска», «макітра»
- bocal – не «бокал» (*coupe*), а «слоїк», «скляна посудина»
- bulbe – не «бульба» (*tubercule*), а «цибулина»
- caban – не «кабан» (*sanglier*), а «плащ з каптуром», «штормівка»
- cadet – не тільки «кадет», але й «молодший»
- canon – не тільки «канон», але й «гармата», «ствол»
- chaise longue – не «шезлонг» (*chaise transat, transat*), а «кушетка», «отоманка»
- champignon – не «шампіньйон», «печериця» (*champignon de Paris, champignon de couche*), а «гриб» взагалі

- *chanson* – не «шансон», а «пісня»
- *chiffon* – не «шифон» (*mousseline*), а «ганчірка»
- *corps* – не тільки «корпус», але й «тіло»
- *couchette* – не «кушетка» (*chaise longue*), а «суднова койка» (також *banette*)
- *fougère* – не «фужер» (*flûte*), а «папороть»
- *gerbe* – не «герб» (*armoiries, armes, blason*), а «сніп»
- *gourmand* – не «гурман» (*gourmet*), а «ласун»
- *journal* – не «журнал» (*revue, magazine*), а «газета», також «щоденник», «судновий журнал» (*journal de bord*)
- *lieutenant* – не тільки «лейтенант», «поручик», але й «помічник», «заступник»
- *lilas* – не «лілія» (*lis*), а «бузок»
- *limon* – не тільки «лимон» (зазвичай *citron*), але й «мул», «суглинок», «твань»
- *liste* – не «лист» (*lettre*), а «список»
- *loupe* – не «лупа» (*loupe*), а «вовк»
- *maçon* – не тільки «масон» (зазвичай *francmaçon*), але й «муляр», а також «каменярь»
- *maison* – не «масон» (*maçon*), а «будинок»
- *ordinateur* – не «ординатор» (*clinicien, praticien, médecin traitant*), а «комп'ютер»
- *parasol* – «парасолька від сонця», «пляжна парасоля», ніколи – «дощова парасолька» (*parapluie*)
- *partisan* – не тільки «партизан», але й «прихильник», «прибічник», «поборник»
- *pas* – не «пас» у сенсі «пояс» (*ceinture*), не «пас» як технічний термін (*courroie*), не «пас» у спортивних іграх (*pass, passe*), а «крок», «хода»; також вживається як складова заперечного звороту: *il ne sait pas parler ukrainien correctement* – «він не вміє як слід говорити українською»
- *perron* – не «перон» (*quai*), а «ганок», «зовнішні сходи будинку»
- *porte-feuille* – «портфель цінних паперів», «гаманець для паперових грошей», «портфоліо». Ніколи – «шкільний портфель» (*cartable, sacoché*)
- *porte-monnaie* – «гаманець для монет», «калитка», «капшук», ніколи – «портмоне», «гаманець для паперових грошей» (*porte-feuille*)
- *roulette* – не «рулет» (*roulade*), а «рулетка» (у сенсі гри), а також «коліщатко». Ніколи – «рулетка», «мірна стрічка» (*mètre ruban, ruban à mesurer*)
- *rousse* – не «російський» або «руський» (*russe*), а «руда», «рудоволоса» (жіночий рід від *roux*), а також «поліція» (жарг.), «ментура»
- *serpe* – не «серп» (*faucille*), а «садовий ніж»

- tas – не «таз», «тазик» (*bassin, bassine*) і не «таз» (*pelvis*), а «купа», «стос»
- velours – не «велюр» (*velours de soie, velours de laine, velours de chanvre; feutre taupé* – як сорт фетру), а «оксамит»
- vitrage – не «вітраж» (*vitrail*), а «віконне скло», «шибки» [2, с. 143–151].

Констатуємо, що через низьку компетентність та відсутність обізнаності щодо поняття «фальшивих друзів» можна допуститись значних помилок, які можуть суттєво вплинути на результат чи коректне сприйняття інших. А особливо гостро постає це питання перед перекладачами науково-технічної літератури, оскільки саме для науково-технічних текстів є характерним великий відсоток міжмовних омонімів, у зв'язку з широкими міжмовними контактами у сфері науки та техніки. Знання лексичних особливостей науково-технічної літератури є необхідною умовою, оскільки при перекладі поруч з інтернаціональними словами, що певною мірою є помічниками перекладача, доволі часто трапляються провокуючі фактори тексту джерела, якими є «фальшиві друзі перекладача». Тому вивчення їх особливостей у науково-технічному перекладі саме зараз, у період становлення України на міжнародній арені та розширення її науково-технічних зв'язків з іноземними державами, відіграє дуже важливу роль.

Література

1. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). Москва : Институт общего среднего образования РАО, 2001. 224 с.
2. Кочерган М. П. Словник французько-українських міжмовних омонімів («фальшиві друзі перекладача»). Київ : Академія, 1997. 400 с.
3. Міжмовні омоніми чи фальшиві друзі... не лише перекладача? МОВОЛЮБАМ. 2014. URL: <http://l-ponomar.com/mizhmovni-omonimy-chy-falshyvi-druzi-ne-lyshe-perekladacha/>.
4. Фальшиві друзі перекладача: Everest. 2020. URL: <https://everest-center.com/falshivi-druzi-perekladacha/>.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАНЦУЗЬКОЇ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Лейбич Я. Р.

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Серед існуючих видів перекладу юридичний переклад вважається одним з найскладніших з кількох причин. Однією з головних особливостей такого